

Alerta Informativa

Departament Fiscal

LAS RECENTS SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL (31/10/2019) SOBRE UN NOU SUPÒSIT D'INCONSTITUCIONALITAT A LA PLUSVÀLUA MUNICIPAL I DEL TRIBUNAL SUPREM (05/11/2019) SOBRE L'EXEMPCIÓ A L'IRPF DE LES INDEMNITZACIONES PERCEBUDES EN CAS DE DESESTIMENT PEL PERSONAL D'ALTA DIRECCIÓ.

Tots contribuiran al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari just, inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat que, en cap cas, tindrà efecte confiscatori.

Aquesta declaració de principis pot ser ens soni aliena i distant a molts de nosaltres, però sobre ella es construeix i fonamenta tot el nostre sistema fiscal. Principis com el de *generalitat* (Tots contribuiran ...), *capacitat econòmica*, *justícia*, *igualtat*, *progressivitat* i *prohibició de confiscar*, són oblidats massa sovint per uns, els obligats a contribuir, però també i lamentablement per qui té la responsabilitat de crear i aplicar el Dret Fiscal.

En les darreres setmanes hem tingut dos clars exemples de com alguns dels primers, no contents amb la interpretació i aplicació de les normes fiscals, enlloc de desconèixer la normativa o reduir la seva càrrega per la via de fet, preferiren acudir als tribunals i qüestionar-la profundament. D'aquesta actuació se n'han derivat dues recents sentències de gran transcendència que des de Roca Junyent considerem imprescindible destacar. La primera per ordre cronològic, la de 31 d'octubre passat, dictada pel Tribunal Constitucional, a la que, emparant-se en el paràgraf de la Constitució (article 31.1) que hem reproduït al començament, torna a condemnar a la inconstitucionalitat l'aplicació incorrecta d'una figura impositiva, l'Impost sobre l'Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana (que tothom coneix com a la Plusvàlua Municipal). La segona, aquest cop del Tribunal Suprem, de 5 de novembre, en la que declara l'exempció a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques de la indemnització percebuda pel personal d'alta direcció. Vegem-ne doncs llurs aspectes mes destacables.

Tribunal Constitucional: sentència de 31 d'octubre de 2019 (IMIVTNU)

La sentència del Tribunal Constitucional torna a declarar inconstitucional una llei, la Reguladora de les Hisendes Locals, els articles 107 i 108 de la qual, molt atacats ja pel propi Tribunal en sentències anteriors, pateixen ara un nou ensurt. Recordem que aquest impost pretén gravar el guany obtingut pel contribuent que, havent transmès una finca urbana, hagi obtingut un benefici respecte del valor del seu sol, és a dir dels *Terrenys de Naturalesa Urbana*. Ara bé, la Llei, com lamentablement passa amb moltes altres normes del nostre Dret Fiscal, desconeix el guany real obtingut, calculant una base de tributació totalment aliena al mateix. Aquest procedir havia estat declarat inconstitucional pel propi Tribunal Constitucional per a aquells supòsits en que, no havent-se produït un guany (benefici zero o pèrdua), s'hagués pretès exigir el pagament de l'impost. Sembla lògic, no?. Ara, i davant d'una nova qüestió d'inconstitucionalitat plantejada per un tribunal de justícia, aquest cop de Madrid, el Tribunal dóna un cop de volta més a l'impost. Considera inconstitucional una interpretació de la llei que permeti, tot i haver obtingut el contribuent un petit guany, que la quota superi en termes absoluts la magnitud del guany obtingut, és a dir, que l'impost li suposi al contribuent el pagament del total guanyat i encara una mica més. En el fons el concepte és el mateix que a les anteriors sentències, i pot ser en això radica la seva transcendència, especialment per als que ens dediquem professionalment a autoliquidar impostos. El Tribunal adverteix d'una aplicació del tribut en la que: *... es deriva un increment de valor superior a l'efectivament obtingut pel subjecte passiu ... per la qual cosa ...la quota tributària resultant, en la part que excedeix del benefici realment obtingut, es correspon amb un gravamen il·lícit d'una renda inexistent ...* És a dir, el sistema fiscal no pot crear realitats fictícies, alienes per tant a la realitat econòmica, que el portin a incórrer en clares contradiccions amb els principis constitucionals de *capacitat econòmica* i *prohibició de la confiscatorietat*. Esperem que els que tenen la responsabilitat de regular i aplicar el nostre sistema fiscal prenguin nota, perquè la normativa fiscal està farcida d'aquest tipus de supòsits.

Finalment, i com no podia ser d'altra manera, el Tribunal li recorda al poder legislatiu que porta més de dos anys declarant la inconstitucionalitat de preceptes legals relatius a la *Plusvàlua Municipal* i que pot ser ja toca que algú s'ocupi d'adaptar aquesta normativa als seus dictats.

Tribunal Suprem: sentència de 5 de novembre de 2019 (IRPF)

La segona sentència esmentada té un abast no tan general, però no per això resulta menys interessant. En aquest cas el Tribunal Suprem ha decidit canviar la seva ja consolidada doctrina sobre l'exempció, encara que seria més correcte dir la "no exempció", de les indemnitzacions percebudes en cas de desistiment de l'empresari en el sí d'un contracte d'alta direcció. Aquest tipus de contractes són regulats pel Reial Decret 1382/1985, en desenvolupament de l'Estatut dels Treballadors. Una de les particularitats més destacables d'aquest tipus de relacions contractuals es troba en la llibertat que la normativa atorga a les parts perquè pactin la quantia de la indemnització a percebre per l'alt directiu en els diferents supòsits d'extinció de la seva relació laboral. Mancant pacte, la indemnització es xifra en 7 dies per any de feina amb un límit màxim de 6 mensualitats. Fins a data relativament recent s'entenia que aquesta regla només era aplicable en defecte de pacte, és a dir si el contracte no regulava la indemnització, podent el contracte fins i tot establir la inexistència d'indemnització. En base a aquesta doctrina, els tribunals de la jurisdicció contenciosa-administrativa, que són els competents en matèria fiscal, han vingut rebutjant l'exempció a l'IRPF de qualsevol indemnització conseqüència d'aquest tipus de contractes, en considerar que l'obligació de pagar-la no naixia de l'Estatut dels Treballadors, tal com exigeix la Llei de l'IRPF, sinó del mer pacte entre les parts. Aquesta doctrina, però, va ser feta miques per la sentència de 22 d'abril de 2014, dictada per la Sala Quarta (Sala de lo Social) del Tribunal Suprem que qualificà la indemnització de 7 dies com a obligatòria en tot cas, no poden les parts establir per mitjà de pacte la seva supressió o una indemnització de quantia inferior. Perdonin-nos l'expressió, però "estava cantat" que, amb una afirmació tan rotunda de la Sala de lo Social, la corresponent Sala del contenciós-administratiu havia de canviar la seva doctrina, i així succeí el dia 5 de novembre. La sentència dictada, partint de la ponència del magistrat Dimitry Berberoff Ayuda, no ha fet més que ratificar l'exempció en la quantia de la indemnització mínima fixada pel Reial Decret, és a dir de 7 dies de salari per any de feina amb un màxim de 6 mensualitats, donada la seva consideració com a obligatòria i del fet que l'obligació procedeix, no del pacte entre les parts, sinó d'una norma que desenvolupa l'Estatut dels Treballadors. Aquestes quantitats per tant gaudiran de l'exempció a l'IRPF, amb el límit general de 180.000,00 Euros, tal com regula la pròpia Llei de l'impost.

S'ha de recordar que els dictats d'ambdues sentències obren la porta, no només a deixar de pagar els impostos afectats a partir d'ara, sinó de reclamar les quantitats ingressades en aquells casos en que la liquidació practicada per l'Administració no hagi adquirit fermesa (encara sigui recurrible) o

que no s'hagin vist afectats per la prescripció (quatre anys des de la finalització del termini de declaració de l'impost, excepte supòsits d'interrupció de la mateixa).